

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Lex Talionis XII. Tabvlarvm Cardinali Baronio Ab Isaaco Casavbono Dicta

Rosweyde, Heribert

Antverpiae, 1614

Tabvla XI. Sibyllarum oracula rectè olim à SS. Patribus ad fidei confirmationem allata. Non dubitauêre de iis limatioris iudicij Catholici. Falsum glossema Augustino appictu[m] à Casaubono.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10692

cūrandis nauauit: & iam olim annis abhinc xxxiv. Notationes suas in Biblia, primum industriæ specimen dedit. Pergit ille nunc suum in omnia Euangelia Commentarium pertexere, non de Nouatorum licijs, titiulicij, sed de aureo sanctorum Patrum subtegmine, auratam nobis telam daturus.

TABVLA XI.

Sibyllarum oracula rectè olim à SS. Patribus ad fidei confirmationem allata. Non dubitauere de ijs limatiore iudicij Catholici. Falsum glossema Augustino appictum à Casaubono.

CASAVBONVS. Differuit antea Cardinalis Baronius super vaticinijs de venturo Christo, veteri Testamento comprehensis: nunc de oraculis eodem spectantibus, quæ apud Gentes fuerunt edita, sermonem instituit: *Consilium Dei fuit, inquit, ut longè ante Christi aduentum, tanta rei sacramentum Iudæis atque Gentilibus innotesceret.* Profert deinde vates Gentilium, per quos de his quæ ventura erant, voluit ipsos Deus præmoneri, Mercurium Trismegistum, Hydaspem, atque Sibyllas.

ROSVEYDVS. Quid ni proferret Baronius ea Gentilium vatum testimonia in

M

ali-

Exerc. t.
cap. 10.

Apparat.
n. 18.

aliquam saltem fidei nostræ commendationē, cūm & ea ab antiquissimis Patribus producta videret ad Gentilitatē reuincendam?

Aug. cont.
Faustum
Manich.
li. 13. c. 15.

Præclare D. Augustinus: *Sibylla porrò vel Sibylla & Orpheus, & nescio quis Hermes, & si qui alij vates, vel Theologi, vel sapientes, vel Philosophi Gentium, de Filio Dei, aut de Patre Deo vera prædixisse seu dixisse perhibentur: valet quidem aliquid ad Paganorum vanitatem reuincendam, non tamen ad istorum auctoritatem amplectendam: cūm illum Deum nos colere ostendimus, de quo nec illi tacere potuerunt, qui suos congentiles populos, idola & demonia colenda, partim docere ausi sunt, partim prohibere ausi non sunt. Qui ibidem quid inter Gentilium Dei que vates intersit, subdit: Quamobrem, quantum distat de Christi aduentu inter prædicationem Angelorum & confessionem demonum, tantum inter auctoritatem Prophetarum & curiositatem sacrilegorum.*

Baronius quoque D. Paulum Sibyllarum usum testimonio legerat apud Clementem

Cl. Alex.
1.6. Strom.

Alexandrinum: καθάπερ Ἰσδαίως σωζέσθῃ ἡβέ-
λετο ὁ Θεός, τοὺς Προφήτας διδούς· ἕτως καὶ Ἑλλή-
νων τοὺς δοκιμωτάτους, οἰκειοὺς αὐτῷ τῇ διαλέ-
κτῳ Προφήτας ἀνασήσας, ὡς οἰοί τε ἦσαν δεχέσθῃ
τὴν ὁδοῦ Θεοῦ δειργεσίαν, τῷ χυδαίων ἀνθρώπων
δέκμενεν. δηλώσει πρὸς τὰς Πέτρου κηρύγματι, ὁ
Ἀπόστολος λέγων Παῦλος· Λάβετε καὶ τὰς Ἑλ-
λίωτι-

ἄνωικας βίβλους ἐπίγνωτε Σίβυλλαν, ὡς δηλοῖ
 ἓνα Θεόν, καὶ τὰ μέλλοντα ἔσεσθαι. καὶ τὸ Ἰσάαυ
 λαβόντες, ἀνάγνωτε καὶ ὀρήσετε πολλὰ τηλαυ-
 γέστερον ἔσαφέστερον γεγραμμένον τὸ Ἰδὸν Θεῶν,
 καὶ καθὼς ὡσαύτως ποιήσουσι τὰς Χεῖρας πολ-
 λοὶ βασιλεῖς, μισοῦντες αὐτὸν, καὶ τοὺς φοροῦ-
 ῶντες τὸ ὄνομα αὐτῆς, καὶ τὰς πιστοὺς αὐτῆς, ἔτ' ὑπομο-
 νῶν καὶ τὴν παρουσίαν αὐτοῦ. *Quomodo Deus Iu-
 daeos saluos esse voluit, dans eis Prophetas: ita
 etiam Graecorum spectatissimos propria sua
 lingua Prophetas excitatos, prout capere pote-
 rant Dei beneficentiam, à vulgo secrevit. pra-
 ter Petri praedicationem, declarabat Paulus
 Apostolus dicens: Libros quoque Gracos sumi-
 te, agnoscite Sibyllam, quomodo unum Deum
 significet, & ea quae sunt futura: & Hystassen
 sumite, & legite, & inuenietis Dei Filium mul-
 tō clariùs & apertiùs esse scriptum, & quemad-
 modum aduersus Christum multi Reges in-
 struent aciem, qui eum habent odio, & eos qui
 nomen eius gestant, & eius fideles, & eius to-
 lerantiam & aduentum.*

Et quidem tam frequens fuit veteribus
 Christianis, Sibyllas Prophetides existiman-
 tibus, Sibyllarum vti testimonio, vt inde Si-
 byllistæ, falso, vt Celsus putauit, scommate
 sint dicti: Εἶπε δ' ἑπας εἶναι καὶ Σιβυλλιστὰς.
 τὰ καὶ ὡσαύτως πινων ἐγκαλοῦντων τοῖς οἰομέ-
 νοις φροφῆτιν γερονέναι τὴν Σίβυλλαν, καὶ Σιβυλ-

Orig. cont.
 Celsum,
 lib. 5.

λις ἀς τοὺς τοιούτοις καλεσάντων. *Facit etiam mentionem nescio quorum Sibyllistarum, fortasse quòd audierat à quibusdam improbari eos qui Sibyllam Prophetidem existimant, notariq; Sibyllistarum nomine.*

CASAUBONVS. Quòd Clemens Alexandrinus Paulum ipsum inducit Græcos reiicientem ad libros Sibyllinos, & ad Hydaspis oracula, vt de Filio Dei veritatem inde hauriant, traditio est, nullâ fide digna.

ROSVEYDVS. Et vnde tibi, quæso, Casaubone, tot sæculis ab ætate Pauli remoto constat, traditionem illam nullâ fide dignam? Credet potius posteritas, nullâ fide dignam hanc tuam notationem, & Clementi sua fides de Paulo constabit, qui duobus tantum sæculis Paulo est posterior, quo tempore recens eius traditionis erat memoria. Et sanè, mirumne Paulum quædam de Sibyllis allegasse, qui etiam Poëtarum Gentilium, qui inscriptionum publicarum non refugit auctoritatem?

CASAUBONVS. Neque Baronio assentior illi narratiunculæ fidem eo argumento adstruenti, quòd etiam in scriptis Pauli Græci Poëtæ reperiantur laudati. Nam vbi de fide & doctrinâ cælitus reuelatâ agitur, numquam humanis testimonijs Apostolus vtitur.

ROSVEYDVS. Ain' sobriè an seriò? Quid?

Quid? Non doctrina cœlitus reuelata, Deum complere omnia; in eo nos esse, in eo moueri, in eo viuere? ad quod tamen inculcandum Poëtæ Arati testimonio vtitur Paulus:

IPSIVS ENIM ET GENVS SVMVS. Non fides Act. 17.

cœlitus hausta, non doctrina cœlitus reuelata, vnum Deum esse? & tamen vt huiusce rei notitiam Atheniensibus imprimat Paulus, ab inscriptione fortuito oblatâ occasionem sumit. Rectè Clemens Alexandrinus: Ε' ωει

Clem. lib. 1
Strom. c. 9.

ουω̄ μ̄ρτυρουω̄) ἀληθῆ πνα δογματίζειν & Ἐλλ-
λίως, ἔξει κ' ἀντεῦθεν σκοπεῖν. ὁ Παῦλος ἐν τῇ
Πράξει τῆς Ἀποστόλων ἀναγράφει λέγων πρὸς
τοὺς Ἀρεοπαγίτας· Δεισιδαίμονόυς εἰσθε υἱὰς
θεωρῶ· διερχόμενος γὰρ καὶ ἰσοθεῖν τὰ σεβάσματα
υἱῶν, ὄντων βωμῶν, ἐν ᾧ ἀνεγράψο, ΑΓΝΩΣΤΩ
ΘΕΩ, &c. ἐν αὐτῷ γὰρ ζώμενος & κινέμεθα καὶ
ἔσομεν, ὡς καὶ πνευτ' ἡμεῖς ποιητῆς εἰρήκασι·

— Τοῦ γὰρ καὶ γὰρ ἐσομεν.

Ἐξ ὧν δήλον ὅτι καὶ ποιητικοῖς χρώμενος ὡς ἀδεί-
μασι ἐκ τῆς Ἀρεῖας Φαινομένων, δοκιμάζει τὰ
παρ' Ἑλλήσι καλῶς εἰρημύα· καὶ διὰ τὴν ἀγνώσου
Θεῶν πιαῖσαι μὲν καὶ πείρασι πρὸς τῆς Ἑλλή-
νων, τὸν δημοκρῶν Θεὸν ἠνίκατο. κατ' ἐπίγνωσι δὲ
δεῖν δι' ἑαυτῶν λαβεῖν τε & μαθεῖν. *Cum itaq;
testimonia comprobetur Græcos vera quaedam
habere dogmata, id hinc quoque licet conside-
rare. Scribitur in Actis Apostolorum Paulum
hac dicere ad Areopagitas: Superstitiosiores* Act. 17.

M 3

vos

vos video. Præteriens enim & videns simula-
chra vestra, inueni & aram in quâ scriptum
erat, IGNOTO DEO, &c. In ipso enim uiui-
mus, & mouemur, & sumus, sicut & quidam
vestrorum Poëtarum dixerunt:

Ipsius enim & genus sumus.

Ex quibus clarum est quòd etiam Poëtici viës
exemplis, ex Arati Phænomenis approbat, quæ
apud Græcos rectè dicta sunt, & per ignotum
Deum, honorari quidem per circumlocutionem
à Græcis opificem Deum significauit, ex agni-
tione autem oportere per Filium accipere &
discere.

Hieron. in Hieronymus in caput L. Isaia: Magna
cap. 50. scientia est, dare in tempore conseruis cibaria,
Isaia. & audientium considerare personas. Vnde &
Matth. 24. Apostolus Paulus, his qui Prophetarum fidem
non recipiebant, auctorum suorum loquitur
Act. 17. testimonis: Sicut quidam de vestris Poëtis di-
xerunt: *H V I V S E T G E N V S S V M V S*. Non
hîc, dum ad fidem non recipiuntur Prophe-
tarum testimonia, ad Ethnicos itur? & hoc
prudentiæ deputatur?

Hieron. Idem epistolâ LXXXIV. ad Magnum ora-
ep. 84. torem Romanum: Quis enim nesciat, & in
Moysè, & in Prophetarum voluminibus qua-
dam assumpta de Gentilium libris, & Salomo-
nem Philosophis Tyri & nonnulla proposuisse,
& aliqua respondisse? Et postquam Paulum
docuit,

docuit Epimenidis Poëtae vsum versiculo, Tit. I.
 Menandri senario, Arati hemistichio, sub- I. Cor. 15.
 iungit: *Ac ne parum hoc esset, ductor Chri-* Act. 17.
stiani exercitus, & orator inuictus, pro Christo
causam agens, etiam in inscriptionem fortuitam
arte torquet in ARGVMENTVM FIDEI.
Didicerat enim à vero David, extorquere de n^a
manibus hostium gladium, & Goliae superbissi-
mi caput proprio mucrone truncare.

Vides nunc, Casaubone, quàm temerè as-
 serueris, vbi de FIDE agitur, numquam hu-
 manis testimoniis vsum esse Paulum; cum
 Hieronymus asserat in ARGVMENTVM
 FIDEI fortuità eum in inscriptione vsum.
 Quod adeò olim à Patribus, cum contra
 Gentes agerent, obseruatum, vt Cyprianus
 aduersus Demetrianum scribès, quia Sacris
 litteris, & non saeculari litteraturâ vsus sit,
 reprehensionem incurrerit: Cyprianus, inquit Hieron.
 Hieronymus, *vir eloquentiâ pollens & mar-* ep. 84.
tyrio, Firmiano narrante mordetur, cur aduer- Lactant.
sus Demetrianum scribens testimoniis vsus sit l. 5. cap. 1.
Prophetarum & Apostolorum, quæ ille ficta & & 4.
commentitia esse dicebat, & non potius Philo-
sophorum & Poëtarum, quorum auctoritati //
vt Ethnicus contraire non poterat. //

Quamobrem Ioannes Chrysostomus ra-
 tionem hanc adfert, cur D. Paulus contra
 Gentiles agens Gentilium testimoniis vsus

Chrysoft. Tit. hom. 3. in Tit. sit: Ο'π μάλιστα τέτοις ἐνξέπομην αὐτούς, ὅταν οἰκοθεν ἐνέγκωμην τὰς μάρτυρίας, καὶ τὰς κατηγορίας, ὅταν τοὺς παρ' αὐτοῖς θυμαστούς τούτοις ἔπισήσωμην αὐτοῖς αἰτιωμάρους. *Quod illos his maximè reuincimus, cùm suorum in eos torqueamus maledicta, quoties eos qui apud eos fuere mirabiles, accusatores illorum constituimus.*

Chrysoft. ibid. Ita eundem non Euangelio vsus contra Iudæos, sed veteri Testamento, idem asserit: Α'λλὰ πόθεν ἐρχεῖν αὐτοῖς δὲλεχθῶμαι; ἄπο τῆς Προφητῶν; ἀλλ' ἐκ αὐτῶν ἔπιστευσαν. ἐπεὶ καὶ Ἰουδαίοις ἐδέν ἄπο τῆς Εὐαγγελίων φθεγγεῖ, ἀλλ' ἄπο τῆς Προφητῶν. Δὲ τὸτό φασιν, ἐχρόμην τοῖς Ἰουδαίοις, ὡς Ἰουδαῖοι, τοῖς ἀνόμοις ὡς ἀνόμοι, τοῖς ὑπὸ νόμον ὡς ὑπὸ νόμον. *Quid ergo? Num ex Prophetis sibi sumenda erant testimonia, cùm Gentiles alloqueretur? At numquam illi credidissent, quippe & Iudæis nil ex Euangelio loquitur, sed Prophetarum testimonia semper adducit in medium. Idcirco, inquit, factus sum ἦν Iudæis tamquam Iudæus, his qui sine lege erant tamquam sine lege essem, & his qui sub lege, quasi sub lege sim.*

Chrysoft. ibid. Quod ipsum Pauli factum Dei ipsius exemplo probat, qui stellæ vnus ducatu (quâ scientiâ maximè valebant) Magos ad fidem adduxit: Τοῦτο ἔδ' ὁ Θεὸς ποιεῖ· οἷον ἔπι τῆς Μαγῶν, οὐ δὲ Ἀγγέλου αὐτοῦς ἀγγελοῦ δὲ Προφήτε, ἔδ' Ἀποστόλου, ἔδ' Εὐαγγελιστοῦ· ἀλλὰ πόθεν; δ/ε

διὰ αὐτοῦ. ἐπειδὴ γὰρ οὐκ ἐπὶ ταῦτα τὸ τέχνημα εἶχον, ἐκεῖθεν αὐτὸς εἰλκυσε. *Fecit hoc Deus & in Magis, non illos per Angelum ducit, non per Prophetam admonet, non Apostoli, non Evangelista ministerio utitur; sed stella illis signum quo ducerentur, ostendit: quippe in huiusmodi doctrinis atque artibus periti erant, faciliusq; vernaculo signo admoniti sunt.*

Ita & olim Philistheos per augures seu vates Deus instruxerat, ut idem Chrysofomus animaduertit: Πάλιν ἐπὶ τῶν βοῶν, ἐπὶ τῶν κίβωτῶν, ἐὰν πορευθῶσί, φησι, τὴν δὲ τὸ ὄδον, ἀληθῆς ἔστιν ἢ τῆς Θεοῦ ἀγανάκτησις, καθάπερ οἱ μάντιες; ἀπάγε, ἀλλ' ἄπο τῶν οἰκείων σομάτων αὐτὸς ἐλέγχει καὶ καταπλήθει. *Rursus cum arcam Dei remittendi consilium iniret, Si hanc, inquiunt, semitam vacca perrexerint, vera est Dei indignatio, quemadmodum suggesserant vates. Num verò vates vera prosequuntur? Absit. Sed Deus eos suo ore corripuit atq; redarguit.*

Chrysof.
ibid.

Vnde rectè asseruit Hieronymus, dum Paulus *secularem versum* assumpsit, fecisse *Ecclesiasticum*. Quod ante eum notauerat Origenes, qui nec Sacris litteris statim fidem adhibendam monet, si quando à diabolo vel hæretico proferantur; nec fidem abrogandam Gentilium scitis, si quando ea vir doctus, vir sanctus in medium proferat. ita enim fieri, ut quæ antè profana erant, iam

Hier.ep. 8.

M. 5

sancta

Orig. Ho-
mil. 31. in
Luc.

sancta euadant: *Si quando, inquit, testimonium de Scripturâ audieris, vide ne statim loquenti acquiescas, sed considera illum cuius sit, ac cuius sententiæ, cuius sit voluntatis: ne forte simulet sanctum se esse quod non est, & venenis infectus hæreseos, sub ouis pelle lupus latitet, ne forte loquatur in eo diabolus de Scripturis. Quomodo autem diabolus per occasionem temporum de Scripturis loquitur; sic è cōtrario Paulus pro utilitate eorum qui audiunt, non solum de Scripturis, sed etiam de secularibus libris assumit testimonium, & ait: Cretenses semper mendaces, mala bestia, vêtres pigri. Et rursum de alio: Ipsius enim & genus sumus. Nec nō & de Comico: Corrupt bonos mores colloquia mala. Sed neq; diabolus, si de Scripturis locutus fuerit, poterit me hac occasione decipere: neque Paulus si de Gentilibus litteris aliquod exemplum sumpserit, quoquo modo me eloquio deterrebit. Ideo enim assumpsit Paulus verba etiam de his quæ foris sunt, ut sanctificet ea.*

Tit. 1.

Act. 17.

1. Cor. 15.

Deut. 21.

Ita videlicet sapientia sæcularis, captiuæ instar mulieris, dum raditur caput, idololatriæ capillitium demitur; dum præciduntur supercilia, superbix deputantur vibrissæ; dum corpus depilatur, vanitatis velluntur radices; dum exungulantur digiti, errore liberatur. Quid iam vetat de ancillâ heram, de seruâ dominam, de captiuâ liberam, de alienigenâ

Israë.

Israëlitidem, Christianorum iungere coniu-
 gio, & mixtos purissimo corpori vernaculos,
 ex eâ Domino Sabaoth generare? Ilte nimi-
 rum *labor*, ait Hieronymus, *in familiã Christi* Hieron.
proficit, stuprum in alienam auget numerum epist. 84.
conseruatorum. Osee accipit uxorem fornicariam Osee 1.
Gomer, filiam Debelaim: & nascitur ei de geni-
trice filius Iezrahel, qui vocatur Semen Dei. //
Isaias nouaculã acutã barbã & crura radit Isaiã 7.
peccantium. Et Ezechiel in typo fornicantis Ezech. 5.
Ierusalem tondet cesariem suam; vt quidquid
in eâ absque sensu & vitã est, auferatur.

Sed caue tu, quisquis es Criticus, quisquis
 litteraturæ nimis es amans sæcularis, ne
 Agar Saræ præferatur; ne ancillæ delinitus
 illecebris, heram ipsam asperneris: sed ita
 cum Agar congregere, vt Sara semper po-
 tior habeatur; ita profanã disciplinã vtaris,
 vt ancillæ obsequio; ita sacrã Scripturã dele-
 teris, vt iucundo dominæ confortio.

CASAVBONVS. Quod autem ait Eu-
 sebius, τοὺς πολλοὺς τῆς ἀνθρώπων ἀπιστεῖν, ple-
 rosque mortalium reijcere testimonia Sibylla-
 rum in causã fidei, non de Paganis solùm ac-
 cipi debet, sed etiam de Christianis viris eru-
 ditis & iudicij limatioris, quibus de fraude
 subolebat. Verissimè B. Augustinus, de ciui-
 tate Dei, lib. xviii. cap. xlvii. *Quacumque*
aliorum Prophetiã de Dei per Christum Iesum
gratiã

*gratiâ proferuntur, possunt putari à Christianis esse conficta. Ideò nihil est firmitus ad cõuincendos quoslibet alienos, si de hac re contenderint, nostrosq; fulciendos, si rectè sapuerint, quàm ut diuina prædicta de Christo ea proferantur, quæ in Iudeorum scripta sunt codicibus. Addit prudentissimè: Iudeos propter hoc testimonium de sedibus suis auulsos toto orbe fuisse dispersos. Scio Origenem contra Celsum, qui hoc nomine Christianos acriter sugillabat, ad vetusta exemplaria prouocare, in quibus inueniantur. Neque nos fanè negamus multa diuinitus potuisse dici à Paganorum vatibus, non minùs quàm ab asinâ Balaami: illa tantùm reiicimus, quæ arcana religionis nostræ apertius explicant, quàm factum sit vmquam à Dei Prophetis. Scimus alioquin Augustini illo ipso loco verba esse hæc: *Non incongruè creditur, fuisse & in aliis gentibus homines, quibus hoc mysterium reuelatum est, (nempe in genere & obscure) & qui hoc etiam prædicere impulsî sunt.**

ROSVVEYDVS. Duo hîc peccas, Casaubone, & rursus in Talionis legem incurris, vel à CRASSA IGNORANTIA, vel à FRAVDIS SUSPICIONE non immunis.

Primò, Locus ille Augustini non capitur de Christianis viris eruditis & iudicij limatioris, nec de ipso Augustino, quasi ipse cum
viris

viris eruditioribus de fide carminum Sibyllinorum dubitauerit, sed capitur partim de Paganis & Iudæis vox hæc, *quoslibet alienos*, partim de Christianis infirmioribus & iudicij minùs limati, quos ideò ait *fulciendos*. Augustinum non dubitasse de fide oraculorum Sibyllinorù ipse fidem facit, lib. xviii.

de Ciuitate Dei, cap. xxiii. Ait enim: *Hæc Janè Erythraea Sibylla quadam de Christo manifesta conscripsit*; quæ toto hoc ipso capite

Aug. li. i. 8.
de Ciuit.
Dei, c. 23.

prosequitur. Vult igitur Augustinus cum agendum est cum Iudæis & Ethnicis nullum certius testimonium adduci posse, quàm ex ipsis Iudæorum scriptis. Ipsi enim cum Christianorum hostes sint, & scripturas suas admittant, in quibus tam præclara de Christianitate extant testimonia, nihil solidius contra eos adduci potest, quàm vt suis, quæ nobis porrigunt, armis expugnentur. Σεμνὸν γὰρ ἢ

ἡδὲ τὸ ἐξ ἑσῶν μὲν προεία. Graue testimonium quod ab hostibus sumitur, ait Isidorus Pelusiota. Clarè ipse Augustinus eodè lib. xviii.

Isid. Pelus.
l. 2. ep. 228.

cap. xlv i. *Quandoquidem ubique non desunt (Iudæi) & per scripturas suas testimonio nobis sunt, prophetias nos non finxisse de Christo: quas plurimi eorum considerantes, & ante passionem, & maximè post eius resurrectionem, crediderunt in eum.* Et mox clariùs: *Proinde cum scripturis nostris (scilicet Sibyllarum*

Aug. l. eod.
c. 46.

rum

rum & similibus) non credunt (Iudæi) complentur in eis suæ, quas cæci legunt. Nisi forte quis dixerit, illas prophetias Christianos finxisse de Christo, quæ Sibyllæ nomine vel aliorum proferuntur, si quæ sunt, quæ non pertinent ad populum Iudæorum. Nobis quidem illæ sufficiunt, quæ de nostrorum inimicorum codicibus proferuntur, quos agnoscimus propter hoc testimonium, quod nobis inuiti perhibent eosdem codices habendo atque seruando, per omnes Gætes etiam ipsos esse dispersos, quæ uersum Christi Ecclesia dilatatur. Vnde rectè Augustinus Iudæos capsarios nostros alibi vocat: Modò, fratres, nobis seruiunt Iudæi, tamquam capsarij nostri sint, studentibus nobis codices portant. Non igitur Sibyllis auctoritatem detrahit Augustinus, vel quiuis alius è uetustis Patribus; sed monet Augustinus certius testimonium aduocari, ad reuincendos Iudæos ex ipsorum libris, quos ueros agnoscunt; ne si Sibyllarum vel aliorum, etsi non minùs uera proferantur uaticinia, ea causentur à Christianis esse conficta.

August. in
Psal. 40.

Secundò, glossa illa uerbis Augustini adscripta (nempe *in genere & obscure*) est manifestè contra mentem Augustini: uerba eius subiiciam: *Quapropter quisquis alienigena, id est, non ex Israël progenitus, nec ab illo populo in canonem Sacrarum litterarum receptus, legitur*

Ang. l. 18.
c. 47. de
in C. Dei.

gitur aliquid prophetasse de Christo, si in nostram notitiam venit, aut venerit, ad cumulum à nobis commemorari potest: non quò necessarius sit, etiam si desit; sed quia non incongruè creditur fuisse & in aliis Gentibus homines, quibus hoc mysterium reuelatum est, & qui hoc etiam predicere impulsì sunt, siue participes eiusdem gratiæ fuerint, siue expertes, sed per malos angelos docti sunt, quos etiam presentem Christum, quem Iudæi non agnoscebant, scimus fuisse confessos. Nihil hîc Augustinus exprimit, an in genere, an obscure, an in particulari & clarè Gentilium vatibus aliquid fuerit reuelatum. Sed Augustini mentem esse etiam Gentilium vatibus clarè & in particulari aliquid reuelatum patet.

Primò, ex lib. eiusdem XVIII. cap. XXIII. Aug. ibid.
c. 23.
de Ciui. Dei: *Hæc sanè Erythræa Sibylla quædam de Christo MANIFESTA conscripsit.* Qui eodem capite tam clara Sibyllarum de Christo vaticinia adfert, vt mirandum sit, te Augustini verbis ausum fuisse adscribere, *in genere & obscure*: quasi Augustinus intelligat nihil Sibyllis & similibus vatibus reuelatum clarè & in particulari, cum tamen ipse sole clariora testimonia adducat.

Secundò, quia lib. eod. cap. XLVII. vbi ipsissima citata antè verba habet, quibus glossam Aug. ibid.
c. 47.
appingis, inter Gentiliū vates ponit Iobum,
qui

Aug. ibid. c. 47. Ezech. 44. qui, ait, *diuino sic laudatur eloquio, ut quod ad iustitiam pietatēque attinet, nullus ei homo suorum temporum coequetur.* Et tamen

nōne idem manifestissimum de Christo, carnisque resurrectione, tulit testimonium,

Iob 19. *Et in carne meā videbo Deum meum.*

Cypr. Ex-
pof. Symb.

Cyprianus: *Iob mysticis redundans totus eloquiis, EVIDENTER resurrectionem mortuorum predicat.*

Aug. l. 22.
de Ciuit.
Dei. c. 29.

Augustinus: *Illud quod ait Iob, In carne meā videbo Dominum, resurrectionem carnis*

Aug. Ser. 6.
de Temp.
Iob 19.

SINE DVBIO prophetavit. Vnde & eum *eximium Prophetarum* vocat. *Similiter & Iob predicat eximius Prophetarum: Et in carne meā videbo Deum. Quod de illo tempore prophetavit, quando Christi Deitas habitu carnis nostrae induta est.*

Hier. ad
Pammach.
de errorib.
Ioan. Ie-
rosol.

Hieronymus: *Et in nouissimo die de terrā resurrecturus sum. Quid hac prophetiā MANIFESTIVS? Nullus tam APERTE post Christum, quā ipse ante Christum, de Resurrectione loquitur, imò nouit & vidit.*

Cassiodor.
li. 1. diuin.
lect. cap. 5.

Cassiodorus: *Resurrectionem carnis sic prophetat, ut nullus de eā vel MANIFESTIVS, vel cautiùs aliquid scripsisse videatur. Scio, ait, quòd Redemptor meus viuit.*

Vides nunc Casaubone, quā temerè, quā imperitè glossas D. Augustini scriptis adscribas, quasi ille tātū in genere & obscurè

rè velit Gentilibus Christi notitiam proditam, cum ipse asserat, Sibyllam Erythræam quædam de Christo *manifesta* conscripsisse; cum Iobum appellet *eximium Prophetarum*; cum Patres Iobum asserant *evidenter, manifestè, apertè* prophetasse: vt tutius posthac Ethnicis scriptoribus, quàm sanctis Patribus glossas sis adscripturus.

TABVLA XII.

Insigne Casauboni flagitium, vitiosas vel mendaces membranas citantis, ad perfidiam inurendam Personio. Eadgari Anglorum Regis in populum amor, in Clerum pietas. Eiusdem pœnitentia illustris, & in Episcopum observantia. Item alterius Comitis. Non conuocatum in Angliâ Concilium sine Pontificis & Episcopi auctoritate.

CASAVBONS. Adgarum Regem, qui ^{Epist. De dic. ad Regem.} circa annum Christi cmlx. habenas regni suscepit, celebrant historiæ Anglicanæ, non solum vt Principem pium, sed etiam de conseruandâ pietate sollicitum. Is Rex, in oratione quadam ad Ecclesiarum & monasteriorum Patres, hæc verba inter cetera habuit: *Sed & mea sollicitudinis est, Ecclesiarum*

N rum